

шельма – «хитра й спритна в своїх учинках людина») [2, 439]. Антропооснова прізвища *Шельменко* містить важливу інформацію про персонажа. Часто семантика прізвищ такого типу використовується для створення чи посилення комічного або сатиричного ефекту творів.

До двослівних належить антропоформула “особове ім’я + прізвище”, яка у драматургії письменника не є соціально маркованою. Вона притаманна персонажам, які належать до різних верств суспільства. Антропоформулою цього типу іменуються селяни, кріпаки, міщани, козаки, пани, поміщики тощо. Наприклад: *Прокіп Шкурат, Павло Кандзюба, Осип Скорик* (“Сватання на Гончарівці”).

Г. Квітка-Основ’яненко дуже багато зробив для наближення літератури до простого народу. Письменник, спираючись на український фольклор, здобутки попередників, орієнтуючись на живорозмовну народну практику, виробив власний реалістичний стиль, вплинув на розвиток української літературної мови. У своїй творчості драматург орієнтувався на читача з народу. Його здобутки у драматургії позначилися на творчості пізніших українських письменників.

Література

1. Квітка-Основ’яненко Г. Твори : У 8-ми т. / Г. Квітка-Основ’яненко. – К. : Дніпро, 1968-1970.
2. Словник української мови : У 11-х т. – Т. XI. – К. : Наукова думка, 1980.

УДК 373.21.042

Н.М.РУСИН

Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Поняття "розвиток логіко-математичних здібностей" є досить складним, комплексним і багатоаспектним. Воно складається з взаємозалежних і взаємообумовлених уявлень про простір, форму, величину, час, кількість, їх властивості і відносини, що необхідні для формування в дитини "життєвих" і "наукових" понять.

Під математичним розвитком дошкільників розуміються якісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, що відбуваються в результаті формування елементарних математичних уявлень і пов'язаних з ними логічних операцій. Математичний розвиток - значимий компонент у формуванні "картини світу" дитини.

Логіко-математичні здібності (дар оперування числами, аналітичне мислення) пов'язані з логікою, абстракцією, індуктивним та дедуктивним мисленням і числами. При цьому під здібностями розуміється комплекс індивідуально-психологічних особливостей людини, що відповідають вимогам даної діяльності і які є умовою успішного виконання. Таким чином, здатності - складне, інтегральне, психічне утворення, своєрідний синтез властивостей, чи, як їх називають компонентів.[1, с. 28–30]

По-перше, багато хто вважають, що математичні здібності полягають насамперед у здатності до швидкого і точного обчислення (зокрема в розумі). Насправді обчислювальні здібності далеко не завжди пов'язані з формуванням справді математичних (творчих) здібностей. По-друге, багато хто думають, що здатні до математики школярі відрізняються гарною пам'яттю на формули, цифри, числа. Однак, як вказує академік А. Н. Колмогоров, успіх у математиці найменше заснований на здатності швидко і міцно запам'ятовувати велику кількість фактів, цифр, формул. Нарешті, вважають, що одним з показників математичних здібностей є швидкість розумових процесів. Особливо швидкий темп роботи сам по собі не має відношення до математичних здібностей. Дитина може працювати повільно і неквапливо, але в той же час вдумливо, творчо, успішно просуваючись у засвоєнні математики [1, с. 130–132].

У чинних до цього часу вітчизняних програмах виховання та навчання у дитячому садку немає істотних відмінностей у змісті цього розділу. Логічним операціям відводиться досить окреме місце: дітям пропонують побудувати ряд величин, класифікувати геометричні фігури за величиною, формою тощо. Знання, які дістають діти, не гарантують їм достатньої компетентності у різних життєвих ситуаціях, бо вони існують самі по собі, відокремлено від життя. Математичні уявлення формуються та закріплюються на заняттях з математики, інколи застосовуються в дидактичних іграх і лише епізодично діти застосовують набуті знання та вміння у повсякденному житті.

Навчання матиме розвивальний характер лише у тому разі, якщо дитину включити у розвивальну, а отже, й самостійну діяльність, яка розгортається під різними педагогічними впливами, серед яких домінує особистісно розвивальне спілкування вихователя з вихованцем. Зрештою, дитина має бути суб'єктом такої діяльності.

На заняттях із математики інтерес дітей до виконання практично-пізнавальних завдань поступово починає переростати в інтерес до інтелектуальної роботи, до виконання завдань, що потребують розумових зусиль. У них починає розвиватись потреба в розумовій діяльності. У дітей така потреба виникає поступово, але має велике значення в житті. Виховання такої потреби є складовим позитивним моментом у формуванні особистості дитини.

Однак не слід думати, що розвите логічне мислення - це природний дар, з наявністю чи відсутністю якого варто упокоритися. Існує велика кількість досліджень, що підтверджують, що розвитком логічного мислення можна і потрібно займатися (навіть у тих випадках, коли природні задатки дитини в цій області дуже скромні). Насамперед розберемося в тім, з чого складається логічне мислення.

Основною умовою розвитку мислення дітей є цілеспрямоване навчання. Розвиток мислення виявляється в поступовому розширенні змісту думки, в послідовному виникненні форм і способів розумової діяльності та зміни їх у процесі загального формування особистості. Одночасно у дитини носиться і спонукання до розумової діяльності - пізнавальні інтереси. Проте підґрунтя розвитку логічного мислення закладається ще в дошкільному віці.

Логічний розвиток дитини припускає також формування уміння розуміти і просліджувати причинно-наслідкові зв'язки явищ і уміння вибудовувати найпростіші умовиводи на основі причинно-наслідкового зв'язку.

Таким чином, за два роки до школи можна вплинути на розвиток математичних здібностей дошкільника. Навіть якщо дитина не стане неодмінним переможцем математичних олімпіад, проблем з математикою в нього в початковій школі не буде, а якщо їх не буде в початковій школі, тобто всі підстави розраховувати на їхню відсутність і надалі.

Література

1. Старченко В. Сучасний погляд на логіко-математичну компетентність дошкільника [Текст] / Валентина Старченко // Дитячий садок. – 2009. – №27. – С. 28–30.

2. Дудник М. Розвиток математичних здібностей і логічного мислення дошкільників [Текст] / М. Дудник // Науковий потенціал студентської молоді XXI століття : зб. наук. праць / Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Психолого-педагогічний ф-т. – Полтава, 2009. – Вип. 9, Ч. 2. – С. 130–132. – [74.580 / Н34].

УДК 378.22:5:[004]

А.Ю. РЯБУХА

Полтавський кооперативний технікум

ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНІСТЬ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інформатизація сучасного світу на тлі глобальних динамічних процесів зумовлює активізацію уваги до використання ефективних мультимедійних технологій (ММТ) у підготовці майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін. Умови розвитку суспільства змусили шукати нові засоби організації навчального процесу.

Серед українських та зарубіжних дослідників, хто торкається питання застосування ММТ при навчанні, слід виокремити таких: Х. Аллен, Б. Андерсен, Т. Бабенко, Х. Бахтіярова, Дж. Бейнон, В. Биков, Р. Бломеер, О. Бондаренко, Дж. Брунер, Дж. Васнер, К. Вашик, Б. Гаваліс, Н. Гнедко, Р. Гуревич, Ю. Егорова, М. Жалдак, Ю. Жук, С. Забара, В. Інгенблек, О. Лактіонов, Х. Міллер, Н. Морзе, А. Осін, О. Пехота, І. Роберт та ін.

Для перевірки ефективності моделі формування готовності майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування ММТнами було проведено педагогічний експеримент, який розглядається як провідний метод дослідження, що дозволяє отримати найбільш вірогідні факти.

Техніка проведення педагогічного експерименту передбачала наявність у ньому трьох самостійних етапів: констатувального, формувального, контрольного.

Метою педагогічного експерименту стала перевірка ефективності функціонування пропонованої моделі підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін до застосування ММТ за її складниками. Для реалізації мети експериментального дослідження було передбачено

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>